

ใบความรู้ที่ ๑๓ เรื่อง คำประสม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง สรรพวิเคราะห์ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบความรู้ เรื่อง คำประสม

ความหมายของคำนาม

คำประสม คือ คำการนำคำมูลที่มีความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มารวมกันแล้ว
เกิดเป็นคำใหม่ ความหมายใหม่

ลักษณะความหมายของคำประสม

๑. มีความหมายเปรียบเทียบ

หมาวัด	=	ผู้ชายที่มีศักดิ์ต่ำกว่าผู้หญิงที่ตนหมายปอง
ตีนแมว	=	นัยอ่องเบา
หัวสูง	=	มีรสนิยมสูง
มือใหม่	=	ยังไม่ค่อยชำนาญ
		ฯลฯ

๒. มีความหมายเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากความหมายเดิม

เบาใจ	=	ไม่หนักใจ, โล่งใจ
หมาบ้า	=	หมาที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า
เบาใจ	=	ไม่หนักใจ, โล่งใจ
หน้าอ่อน	=	ดูอายุน้อยกว่าอายุจริง
		ฯลฯ

๓. มีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิมมาประกอบกัน

งูพิษ	=	งูประเภทหนึ่งที่มีพิษ
ยางลบ	=	ยางที่ใช้สำหรับลบข้อความ
ผ้าเช็ดหน้า	=	ผ้าที่ใช้เช็ดหน้า
เข็มฉีดยา	=	เข็มที่ใช้ฉีดยา
		ฯลฯ

ใบความรู้ที่ ๑๓ เรื่อง คำประสม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง สรรพวิเคราะห์ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบความรู้ เรื่อง คำประสม (ต่อ)

วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นนาม

นาม + นาม

ดอกฟ้า	=	หญิงที่สูงศักดิ์
ลูกช้าง	=	สรรพนามแทนตัวผู้พูดเมื่อพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
หมูกระทะ	=	ชื่ออาหารประเภทหนึ่ง

นาม + กริยา

มือถือ	=	โทรศัพท์ที่ติดตัวไปได้, โทรศัพท์เคลื่อนที่
กล่องดำ	=	กล่องบรรจุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบินในเครื่องบิน

กริยา + กริยา

กันสาด	=	เพิงที่ต่อชายคาสำหรับกันฝนไม่ให้สาดเข้าบ้าน
พิมพ์ดีด	=	อุปกรณ์สำหรับพิมพ์ตัวหนังสือด้วยปลายนิ้วมือ

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นกริยา

กริยา + กริยา

ชักฟอก	=	ชักถามให้ได้ความชัดเจนว่าได้ทำความผิดไว้หรือไม่
กวาดล้าง	=	กำจัดให้สิ้นไป

กริยา + นาม

ปิดปาก	=	ไม่พูด, ทำให้ไม่ได้พูด
เตะคะแนน	=	ลงคะแนนออกเสียงให้เป็นจำนวนมาก

นาม + กริยา

ตาแข็ง	=	ไม่มอง
มือใหม่	=	ยังไม่ชำนาญ

จากหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๒, หน้า ๓๒ - ๔๒